SỞ GD&ĐT THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TRƯỜNG THCS & THPT ĐỨC TRÍ

ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ II
NĂM HỌC 2024 - 2025
MÔN: NGỮ VĂN 12
(Thời gian làm bài: 90 phút, không kể thời gian phát đề)

I. ĐỌC HIỂU: (ID: 945237) ***Đọc văn bản.***

(1) Người Việt ta tự hào là một dân tộc có truyền thống hàng nghìn năm văn hiến. Niềm tự hào đó có cơ sở bởi trải qua bao biến thiên thăng trầm của lịch sử, phải đối đầu với hiểm họa xâm lăng của kẻ thù có thời kỳ kéo dài cả nghìn năm, trăm năm, nhưng chúng ta vẫn cơ bản giữ được gốc gác dân tộc, hồn cốt tổ tiên, bản sắc văn hóa mà lớp lớp thế hệ người Việt đã bền bỉ dày công vun đắp, giữ gìn, bảo vệ bằng bao máu xương, mồ hôi, nước mắt.

(2) Tuy vậy, thời đại ngày nay đã khác xưa rất nhiều, đó là chỉ cần một chiếc điện thoại thông minh nhỏ bé cũng có thể biến một con người, một cộng đồng, thậm chí cả một dân tộc dần trở thành bản sao của người khác, cộng đồng khác, dân tộc khác bởi vô số các sản phẩm thông tin, văn hóa, nghệ thuật, giải trí của các nước phương Tây và một số cường quốc công nghiệp văn hóa đang "làm mưa làm gió" trên các nền tảng mạng xã hội. "Thế giới ngày càng thu gọn lại, trong khi văn hóa dân tộc ngày càng loãng ra" - lời cảnh báo của các chuyên gia văn hóa là không thể coi thường.

(3) Câu tuyên ngôn bất hủ của đại văn hào Nga M.Gorki cách nay trăm năm: "Đối với tôi, lời kêu gọi Tổ quốc lâm nguy cũng không đáng sợ hơn lời kêu gọi: Hỡi các công dân! Văn hóa bị lâm nguy!" vẫn có ý nghĩa cảnh tỉnh, nhắc nhở sâu sắc đối với chúng ta trong "cuộc chiến" chống lại những làn sóng "xâm lăng văn hóa" từ bên ngoài.

(4) Vì vậy, việc chủ động đấu tranh, ngăn chặn "cuộc chiến mềm" này sẽ giúp chúng ta phòng ngừa, hạn chế các hiện tượng sùng ngoại, lai căng trong các sản phẩm văn hóa, văn học, nghệ thuật và trong đời sống tinh thần của nhân dân, qua đó góp phần xây dựng nền tảng văn hóa, đạo đức xã hội lành mạnh. Ý nghĩa sâu xa hơn, đây chính là việc làm thiết thực để góp phần bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc - một trong những nhân tố cấu thành trong sự nghiệp bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

(Trích *Đừng để văn hóa nước nhà lâm nguy trước làn sóng sùng ngoại*, lai căng, Đại tá, Thạc sĩ Phạm Ngọc Bình, Báo Quân đội nhân dân, số ra ngày 28/4/2024 - 05:33)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1 (NB). Xác định luận đề của văn bản trên.

Câu 2 (TH). Dựa vào văn bản, hãy cho biết câu tuyên ngôn của đại văn hào Nga M.Gorki: *"Đối với tôi, lời kêu gọi Tổ quốc lâm nguy cũng không đáng sợ hơn lời kêu gọi: Hỡi các công dân! Văn hóa bị lâm nguy!"*

Câu 3 (TH). Xác định và nêu tác dụng biện pháp tu từ nói mỉa trong đoạn trích sau:

"Thật là một đám ma to tát có thể làm cho người chết trong quan tài cũng phải mỉm cười sung sướng, nếu không gật gù cái đầu. Đám ma to quả! Cụ cố tổ, chắc hẳn phải ngậm cười nơi chín suối, vì lúc sinh thời, cụ cũng ao ước được như thế."

(Trích Số đỏ, Vũ Trọng Phụng)

Câu 4. (TH). Từ quan điểm "bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc - một trong những nhân tố cấu thành trong sự nghiệp bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa" của tác giả Phạm Ngọc Bình, anh/ chị hãy nêu suy nghĩ của bản thân về tầm quan trọng của việc bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc.

Câu 5. (VD). Theo anh/ chị, cần có những giải pháp gì để phát huy và giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc?

II. VIẾT (ID: 945236 - VD)

Để hướng tới kỷ niệm 95 năm chào mừng ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam 3/2/2025, Ban chấp hành Đoàn trường THPT X đã kêu gọi các đoàn viên hãy tích cực tham gia phong trào ***"Xuân yêu thương – Tết sẻ chia"*** nhằm giúp đỡ những gia đình chính sách và các em nhỏ có hoàn cảnh khó khăn trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh. Giả sử anh/chị là Trợ lí thanh niên của Đoàn trường, anh/ chị hãy viết bài phát biểu (khoảng 600 chữ) để đọc trong buổi lễ phát động ý nghĩa này.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH 247.COM

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Phương pháp: Đọc kĩ văn bản, tổng hợp

Cách giải:

Luận đề: Bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc.

Câu 2:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học về văn nghị luận

Cách giải:

Câu tuyên ngôn của đại văn hào Nga M.Gorki: "Đối với tôi, lời kêu gọi Tổ quốc lâm nguy cũng không đáng sợ hơn lời kêu gọi: Hỡi các công dân! Văn hóa bị lâm nguy!" có ý nghĩa "cảnh tỉnh, nhắc nhở sâu sắc đối với chúng ta trong "cuộc chiến" chống lại những làn sóng "xâm lăng văn hóa" từ bên ngoài"

Câu 3:

Phương pháp: Căn cứ kiến thức về biện pháp tu từ

Cách giải:

- Biện pháp nói mỉa thể hiện qua các từ ngữ sau: "đám ma to tát", "người chết..... phải mỉm cười sung sướng .... gật gù cái đầu", "ngậm cười nơi chín suối vì lúc sinh thời, cụ cũng ao ước được như thế"

- Tác dụng:

+ Bộc lộ thái độ mỉa mai, châm biếm, tạo hiệu quả hài hước cho đoạn văn.

+ Tố cáo quan niệm sai lệch khi xem tang lễ là dịp để thể hiện địa vị xã hội đồng thời mỉa mai sự suy đồi về đạo đức của đại gia đình bất hiếu.

Câu 4:

Phương pháp: Căn cứ vào kiến thức đã học về dẫn chứng trong văn nghị luận. Đọc, phân tích.

Cách giải:

Việc bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc có vai trò rất quan trọng:

- Trong bối cảnh hội nhập văn hóa quốc tế ngày càng có ảnh hưởng sâu rộng, việc bảo vệ bản sắc văn hóa có vai trò khẳng định vị thế trường tồn của một quốc gia.

- Việc bảo vệ bản sắc văn hóa là sự lưu giữ giá trị tinh hoa của dân tộc và truyền lại cho thế hệ tương lai.

- Việc bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc còn giúp chúng ta "hòa nhập mà không hòa tan" trong cơn lốc toàn cầu hóa...

Câu 5:

Phương pháp: Đọc, phân tích.

Cách giải:

Để phát huy và giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, cần có những giải pháp sau:

- Giáo dục và truyền thông.

- Bảo tồn di sản văn hóa.
- Thúc đẩy nghiên cứu và học hỏi.
- Tổ chức sự kiện và lễ hội.
- Giao lưu văn hóa và trao đổi.
- Tạo điều kiện và khuyến khích sự phát triển của các nghệ nhân và nghệ sĩ dân gian.

II. VIẾT

Câu 1:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về cách viết bài luận.
- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ, dẫn chứng.

Cách giải:

Gợi ý:

A. MỞ ĐẦU

- Giới thiệu phong trào và hoàn cảnh đọc bài phát biểu.
- Gửi lời chào/ lời chúc sức khỏe đến người tham dự buổi lễ.

B. NỘI DUNG CHÍNH

1. Giới thiệu ngắn gọn về nguồn gốc, lịch sử hình thành và hoạt động của phong trào "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia"

a. Nguồn gốc, lịch sử hình thành

- Căn cứ theo quy định tại khoản 1 Điều 9 Luật Thanh niên 2020, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh có trách nhiệm chủ trì, phối hợp với cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan, thực hiện những hoạt động chính trị, xã hội.
- Hòa chung không khí cả nước hướng tới kỷ niệm 95 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam (3/2/1930-3/2/2025), chào mừng Xuân Ất Tỵ 2025, Đoàn trường THPT X phát động phong trào "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia" nhằm giúp đỡ những gia đình chính sách và những em nhỏ có hoàn cảnh khó khăn trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.
- Phong trào giàu tính nhân văn, góp phần lan tỏa và giáo dục tinh thần đoàn kết, phát huy truyền thống nhân ái của dân tộc Việt Nam.
- Đây cũng là dịp phát hiện, bồi dưỡng và giới thiệu gương điển hình tiên tiến, tạo môi trường thi đua lành mạnh, khích lệ thanh niên học tập, rèn luyện theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh.

b. Hoạt động của phong trào

- Học sinh đóng góp hiện kim, quà Tết tùy theo khả năng của cá nhân học sinh và tập thể lớp.
- Nhà trường tổng kết các phần quà và cùng học sinh gặp gỡ để giao lưu, trao tặng cho khách mời trong chương trình "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia" của Phường/ Quận tổ chức.
- Chuẩn bị các tiết mục văn nghệ để biểu diễn trong ngày trao quà cho đại diện ủy ban Phường, Quận.

2. Ý nghĩa của phong trào "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia"

a. Ý nghĩa của phong trào đối với bối cảnh xã hội hiện nay

- Thực hiện chủ trương của Ban lãnh đạo thành phố Hồ Chí Minh "ai cũng có tết" và mong muốn đem đến không khí Tết đoàn viên, gắn kết tinh thần tương thân tương ái, phát huy truyền thống quý báu của dân tộc ta bằng những hành động chia sẻ, giúp đỡ thiết thực về vật chất và tinh thần đối với những gia đình chính sách và trẻ em có hoàn cảnh khó khăn.
- Giúp bà con gặp hoàn cảnh khó khăn thêm ấm lòng, để "không ai bị bỏ lại phía sau", góp phần tạo nên một cái Tết đủ đầy, ấm áp hơn.
- Trong bối cảnh cả nước đang tiến vào "Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc", phong trào này thể hiện tính nhân văn và có sức mạnh lan tỏa, khẳng định truyền thống nhân ái và cốt cách cao quý của người Việt Nam.
- Là động lực để thế hệ trẻ hôm nay tiếp bước, đồng hành, mang nghĩa tình trọn vẹn đến với mọi người, mọi nhà trong mỗi dịp Tết đến xuân về.
- Bằng chứng: các chương trình "Chợ xuân 0 đồng", "Ngàn tấm bánh – vạn nghĩa tình", "Chuyến xe Xuân yêu thương" chở công nhân và sinh viên về quê ăn Tết... là những hoạt động được các cơ quan nhà nước quan tâm và đầu tư tổ chức để tạo điều kiện cho những hoàn cảnh khó khăn được đón Tết.

b. Ý nghĩa của phong trào "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia" đối với nhà trường

- Chương trình "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia" năm 2025 là hoạt động có ý nghĩa giúp học sinh hiểu được vẻ đẹp của lòng nhân ái, biết yêu thương, chia sẻ với bạn bè, cộng đồng. Chương trình "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia" không chỉ góp phần định hướng, giáo dục hành vi, đạo đức, lối sống, mà còn phát huy tinh thần tự nguyện, tiên phong, xung kích của tuổi trẻ từ giai đoạn còn ngồi trên ghế nhà trường.
- Là dịp để học sinh trải nghiệm, có thêm kỹ năng sống hữu ích, là cầu nối để gắn kết trái tim và tạo nên những khoảnh khắc ý nghĩa, thúc đẩy tinh thần đoàn kết trong cộng đồng.
- Phong trào "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia" tạo nên sợi dây gắn kết giữa thầy và trò, giữa nhà trường và gia đình, nhà trường và cộng đồng xã hội.
- Dẫn chứng:

+ Học sinh, giáo viên tự nguyện quyên góp nhu yếu phẩm: gạo, dầu ăn, tập
+ Phụ huynh học sinh cũng tham gia đóng góp: tiền bạc, quần áo, sách vở.
+ Ban giám hiệu, các thầy cô giáo tổ chức phát động phong trào, nhắc nhở và trực tiếp tham gia quyên góp, thăm hỏi...

3. Lời kêu gọi tham gia phong trào và những giải pháp thiết thực.

- Thay mặt Ban chấp hành Đoàn trường THPT X, tôi kêu gọi các đoàn viên hãy tích cực hưởng hứng phong trào "Xuân yêu thương – Tết sẻ chia"
- Đề xuất một số giải pháp cụ thể:

+ Mỗi lớp nuôi heo đất.
+ Sưu tầm những tấm gương tốt có sức lan tỏa chia sẻ trong những buổi sinh
+ Tìm những gia đình chính sách, các tổ chức "Mái ấm" cần sự giúp đỡ, chia sẻ.
+ Tiết kiệm chi tiêu, tự nguyện đóng góp tiền bạc và các nhu yếu phẩm. ...
+ Kết nối, kêu gọi các mạnh thường quân (phụ huynh, giáo viên) cùng tham gia, đồng hành.

C. KẾT THÚC

- Lời cảm ơn

- Lời chúc sức khỏe và thành công.